

Wymagania na oceny do historii dla 5 klasy technikum - 5Tau

Uwzględnia zapisy uszczuplonej podstawy programowej z 2024 r.

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział II						
Polska i Polacy po II wojnie światowej						
1. Początki władzy komunistów w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> Rząd lubelski i Manifest PKWN Straty wojenne. Polski i bilans ofiar Zmiany granic Polski, przyczyny i ocena Przesiedlenia ludności – kierunki, przebieg i skutki Akcja „Wisła” Reforma rolna i próby zdobycia popularności i społecznej przez komunistów Etapy przejmowania władzy przez komunistów w Polsce (prześladow 	<p>– stosuje pojęcia i skróty: Manifest PKWN, PKWN, PSL, Ziemia Odzyskana, akcja „Wisła”</p> <p>– wymienia wydarzenia związane z datami: 22 lipca 1944 r., marzec–lipiec 1947 r. – akcja „Wisła”</p> <p>– wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej</p> <p>– opisuje metody walki komunistów z opozycją</p> <p>– charakteryzuje założenia planu trzyletniego</p>	<p>– stosuje pojęcia: referendum ludowe, nacjonalizacja przemysłu, PGR</p> <p>– wymienia wydarzenia związane z datami: 30 czerwca 1946 r. – sfałszowane referendum ludowe, 19 stycznia 1947 r. – sfałszowane wybory do sejmu</p> <p>– omawia działalność postaci: Stanisława Mikołajczyka</p> <p>– przedstawia bilans polskich strat wojennych</p> <p>– wskazuje na mapie: Ziemia Odzyskana, Kresy Wschodnie</p>	<p>– stosuje pojęcia i skróty: TRJN, linia Curzona, gospodarka planowa, „wyścig pracy”</p> <p>– omawia działalność postaci: Hilarego Minca, Bolesława Bieruta</p> <p>– wymienia wydarzenia związane z datami: 6 września 1944 r. – dekret o reformie rolnej, czerwiec 1945 r. – powstanie Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej</p> <p>– wskazuje na mapie linię Curzona</p> <p>– charakteryzuje znaczenie</p>	<p>– stosuje pojęcia i skróty: obława augustowska, WiN, Blok Demokratyczny, bitwa o handel</p> <p>– omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, Karola Świerczewskiego</p> <p>– wymienia wydarzenia związane z datami: 31 grudnia 1944 r. – powstanie Rządu Tymczasowego, 1946–1947 – nacjonalizacja przemysłu i handlu, 1947–1949 – plan trzyletni</p> <p>– ocenia okres odbudowy, charakteryzuje projekty reformy rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu i</p>	<p>– stosuje pojęcia: Testament Polski Walczącej, odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne, CUP, repatriacja dóbr kultury</p> <p>– omawia działalność postaci: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Antoniego Hedy, Wincentego Pstrowskiego</p> <p>– wymienia wydarzenia związane z datami: 5 lipca 1945 r. – uznanie Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej przez Zachód 1947–1949 – plan trzyletni, 1951 r. – korekta</p>

	<p>anie opozycji, referendum ludowe, sfałszowane wybory)</p> <ul style="list-style-type: none"> Nacjonalizacja przemysłu i kolektywizacja rolnictwa Bitwa o handel 		<p>– charakteryzuje założenia planu sześcioletniego</p> <p>– opisuje przyczyny i przebieg kolektywizacji rolnictwa w Polsce</p>	<p>referendum ludowe</p> <p>– wymienia przykłady wyborów sfałszowanych przez komunistów (referendum ludowe, wybory 1947 r.)</p> <p>– wskazuje kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich</p> <p>– przedstawia przebieg i okoliczności pogromu kieleckiego</p>	<p>handlu</p> <p>– wymienia przykłady gospodarczej zależności Polski od ZSRS</p>	<p>granicy polsko-sowieckiej</p> <p>– ocenia skutki powojennych przesiedleń ludności</p> <p>– dokonuje oceny skutków powojennej zmiany granic Polski</p>
2. Stalinizm w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> Procesy polityczne i prześladowania przeciwników w komunizmu Antykomunistyczny ruch oporu na ziemiach polskich – żołnierze niezłomni Zwalczanie legalnej opozycji przez komunistów Sowietyzacja władz 	<p>– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: PZPR, PRL, stalinizm, żołnierze wyklęci (niezłomni)</p> <p>– omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, kard. Stefana Wyszyńskiego, Danuty Siedzikówny (ps. Inka), Witolda Pileckiego</p> <p>– wymienia wydarzenia związane z</p>	<p>– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: Pałac Kultury i Nauki, demokracja ludowa, WiN</p> <p>– omawia działalność postaci: Leopolda Okulickiego</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: czerwiec 1945 r. – proces szesnastu w Moskwie</p> <p>– przedstawia</p>	<p>– stosuje pojęcia: organizacja „Nie”, socrealizm</p> <p>– omawia działalność postaci: Józefa Cyrankiewicza, Kazimierza Pużaka, Jakuba Bermana, Augusta Emila Fieldorfa (ps. Nil)</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: lipiec 1945 r. – obława</p>	<p>– stosuje pojęcia i skróty: nomenklatura, ZMP, ZSL, SD, ruch księży patriotów, Stowarzyszenie PAX</p> <p>– omawia działalność postaci: Czesława Kaczmarka, Jana Padewskiego, Łukasza Cieplickiego, Jana Rodowicza (ps. Anoda)</p> <p>– wymienia wydarzenia związane z datami:</p>	<p>– stosuje pojęcia i skróty: nomenklatura, Służba Polsce, ZWM</p> <p>– omawia działalność postaci: Iwana Sierowa, Jana Padewskiego, Bolesława Piaseckiego, Antoniego Hedy</p> <p>– wymienia wydarzenia związane z datami: luty 1953 r. – stracenie</p>

	<p>polskich i armii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prześladowania Kościoła w stalinowskiej Polsce • Stalinizm w życiu codziennym, kulturze i nauce 	<p>datami: 19 stycznia 1945 r. – rozwiązanie Armii Krajowej, grudzień 1948 r. – powstanie PZPR – omawia działalność żołnierzy niezłomnych, podaje ich nazwiska</p>	<p>etapy likwidacji struktur Państwa Podziemnego przez komunistów i metody do tego zastosowane – opisuje formy i skutki prześladowania Kościoła katolickiego w okresie stalinizmu – opisuje metody sowietyzacji młodego pokolenia Polaków podejmowane przez władze komunistyczne</p>	<p>augustowska – wymienia przykłady socrealizmu w Polsce – przedstawia przypadki mordów sądowych w okresie stalinizmu na przykładzie sprawy gen. Emila Fieldorfa i rotm. Witolda Pileckiego</p>	<p>22 lipca 1952 r. – uchwalenie Konstytucji PRL, 1953–1956 – internowanie prymasa S. Wyszyńskiego – przedstawia proces sowietyzacji kraju na płaszczyźnie ustrojowej, gospodarczo-społecznej i kulturowej – omawia zmiany ustrojowe wprowadzane na mocy Konstytucji PRL z 1952 r. – przedstawia wybrane miejsca pamięci ofiar reżimu komunistycznego (Łączka)</p>	<p>gen. E. Fieldorfa, 1952–1955 – budowa Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie – prezentuje współpracującą z Sowietami część przedwojennych środowisk politycznych – charakteryzuje socrealizm jako nurt w kulturze polskiej ściśle związany ze stalinizmem</p>
<p>3. Odwilż polityczna 1956 roku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Koniec stalinizmu w Polsce • Rywalizacja frakcji wewnątrz PZPR • Wydarzenia poznańskiego o Czerwca • Październik 1956 r. i rola Władysława Gomułki • Odwilż 1956 	<p>– stosuje pojęcia: poznański Czerwiec, polski Październik – omawia działalność postaci: Władysława Gomułki – wymienia wydarzenia związane z datami: 5 marca 1953 r. – śmierć Stalina,</p>	<p>– stosuje pojęcia: odwilż, destalinizacja – omawia działalność postaci: Józefa Cyrankiewicza, Nikity Chruszczowa – wymienia wydarzenia związane z datami: 21–24 października</p>	<p>– stosuje pojęcie: aparat bezpieczeństwa – omawia działalność postaci: Konstantego Rokossowskiego – wymienia wydarzenia związane z datą: październik 1957 r. – koniec</p>	<p>– stosuje pojęcia: puławianie, natolińczycy, „Po Prostu” – omawia działalność postaci Józefa Światły – wymienia wydarzenia związane z datami: 24–25 lutego 1956 r. – ogłoszenie tajnego referatu przez Chruszczowa,</p>	<p>– stosuje pojęcia i skróty: Klub Krzywego Koła, ZOMO – omawia działalność postaci: Romana Strzałkowskiego, Edwarda Ochaba – wymienia wydarzenia związane z datą: 1955 r. – opublikowa</p>

	r. i jej zakończenie	28–30 czerwca 1956 r. – poznański Czerwiec – protest robotników – wyjaśnia przyczyny, przebieg i następstwa poznańskiego Czerwca 1956 r. – wymienia wydarzenia symbolizujące zakończenie procesu odwilży w Polsce	1956 r. – dojdzie do władzy Władysława Gomułki, 24 października 1956 r. – wiec niepodległościowy na Placu Defilad – prezentuje okoliczności powrotu Gomułki do władzy po śmierci Stalina	„odwilży”, w tym zamknięcie pisma „Po Prostu” – opisuje znaczenie wydarzeń październikowych 1956 r. z uwzględnieniem złożonej sytuacji międzynarodowej – podaje przykłady skutków odwilży w Polsce	15–19 listopada 1956 r. – negocjacje polsko-sowieckie podczas wizyty Gomułki w Moskwie – prezentuje poglądy natolińczyków oraz puławian – porównuje przebieg i skutki polskiego Czerwca i Października 1956 r. z powstaniem węgierskim z 1956 r.	nie Złego L. Tyrmanda i <i>Poematu dla dorosłych</i> A. Ważyka – wyjaśnia, jakie było znaczenie VIII Plenum KC PZPR z 1956 r. – przedstawia zagrożenia dla polskich przemian w 1956 r. i czynniki wpływające na ostateczny wynik konfliktu – ocenia postawy Cyrankiewicza i Gomułki wobec wydarzeń poznańskich na podstawie tekstów źródłowych
4. Mała stabilizacja za Gomułki	<ul style="list-style-type: none"> Zmiany społeczne w okresie małej stabilizacji Obchody Millennium Państwa Polskiego i Tysiąclecia Chrztu Polski – konfrontacja 	– stosuje pojęcia: mała stabilizacja, antysemityzm, Grudzień '70 – omawia działalność postaci: Władysł	– stosuje pojęcia: paryska „Kultura”, obchody Millennium Chrztu Polski, „czarny czwartek” – omawia działalność postaci: Jacka Kuronia – wymienia	– stosuje pojęcie: opozycja wewnętrzna – omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, Jacka Kuronia, Adama Michnika, Edwarda Gierka	– stosuje pojęcia: polska szkoła filmowa, „komandosi”, list biskupów polskich do niemieckich, List 34, Marzec '68 – omawia działalność postaci: Jana Józefa Lipskiego, Karola	– stosuje pojęcia: plan Rapackiego, „Znak” – omawia działalność postaci: Antoniego Słonimskiego, Jerzego Giedroycia, Kazimierza Dejmka – omawia wydarzenie

	<p>komunistów i Kościoła</p> <ul style="list-style-type: none"> Wystąpienia studenckie 1968 r., represje i rządowa kampania antysemicka Wystąpienia robotnicze z grudnia 1970 r. i ich brutalne stłumienie Kultura polska lat 60. stabilizacji Polska kultura na emigracji 	<p>awa Gomułka, Adama Michnicka – wymienia wydarzenia związane z datami: 8 marca 1968 r. – wiec studencki na Uniwersytecie Warszawskim, 14 grudnia 1970 r. – początek protestów grudniowych na Wybrzeżu – przedstawia okoliczności i bezpośrednio przyczyny wydarzeń Marca '68 – wyjaśnia genezę Grudnia '70 oraz</p>	<p>wydarzenie związane z datą: 1966 r. – obchody Tysiąclecia Chrztu Polski – omawia sytuację gospodarczą z lat 1956–1970 – przedstawia przebieg obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego i tysięcznej rocznicy chrztu Polski</p>	<p>– wymienia wydarzenie związane z datą: styczeń 1968 r. – zdjęcie ze sceny teatralnej <i>Dziadów</i> Mickiewicza – określa stosunek władz PRL do inteligencji i młodzieży studenckiej – ocenia rolę Kościoła katolickiego w kształtowaniu oporu wobec władz PRL</p>	<p>Modzelewskiego, Zbigniewa Cybulskiego, Andrzeja Wajdy – wymienia wydarzenia związane z datami: marzec 1964 r. – ogłoszenie Listu 34, listopad 1965 r. – wysłanie listu do biskupów niemieckich przez polski Episkopat – opisuje pierwsze reakcje i działania tworzącej się opozycji – charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim po umocnieniu się władzy Gomułki – przedstawia postawę polskiego Episkopatu w stosunku do Kościoła w Niemczech na podstawie listu biskupów z 1965 r.</p>	<p>związane z datą: czerwiec 1966 r. – aresztowanie obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej przez komunistów – opisuje pierwsze reakcje i działania tworzącej się opozycji – ocenia postawę władz PRL i ZSRS w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r. – przedstawia postawę polskiego Episkopatu w stosunku do Kościoła w Niemczech na podstawie listu biskupów z 1965 r. – wskazuje i ocenia przykłady wykorzystania przez władze PRL w czasach Gomułki nastrojów nacjonalistycznych i antysemicki</p>
--	--	---	--	---	--	--

		opisuje przebieg tych wydarzeń				ch
5. Polska czasów Gierka	<ul style="list-style-type: none"> Okoliczności dojścia do władzy Edwarda Gierka Plan inwestycyjno-modernizacyjny dla Polski sfinansowany z zachodnich kredytów Poprawa warunków życia ludności i wzrost konsumpcji Początki kryzysu gospodarczego Wystąpienia robotnicze w 1976 r. (Radom) Wpływ zadłużenia zagranicznego i porozumień międzynarodowych 	<p>– stosuje pojęcia i skróty: KOR, WZW</p> <p>– omawia działalność postaci: Edwarda Gierka, Jana Pawła II</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: 16 października 1978 r. – wybór Karola Wojtyły na papieża</p> <p>– wyjaśnia skutki przemian gospodarczych w czasach rządów Gierka</p> <p>– opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r.</p>	<p>– stosuje pojęcia: „maluch”, propaganda sukcesu</p> <p>– omawia działalność postaci: Leonida Breżniewa, Anny Walentynowicz</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: 25 czerwca 1976 r. – początek strajków w Płocku, Ursusie i Radomiu</p> <p>– wyjaśnia genezę przemian gospodarczych w czasach rządów Gierka</p> <p>– tłumaczy, jakie były przyczyny powstania opozycji antykomunistycznej w latach 70. XX w.</p>	<p>– stosuje pojęcia: drugi obieg, konklawe</p> <p>– omawia działalność postaci: Stanisława Pyjasa, Andrzeja Gwiazdy</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: czerwiec 1979 r. – pielgrzymka Jana Pawła II do ojczyzny</p> <p>– prezentuje okoliczności objęcia i umocnienia władzy przez Gierka</p> <p>– omawia rolę pierwszej pielgrzymki papieża Jana Pawła II do ojczyzny w procesie osłabiania wpływów komunistycznych w Polsce</p>	<p>– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: ROPCio, „Pewex”, bloki z wielkiej płyty</p> <p>– omawia działalność postaci: Jacka Kuronia, Leszka Moczulskiego, Jana Józefa Lipskiego</p> <p>– wymienia wydarzenia związane z latami: 1978 r. – powstanie WZZ</p> <p>– omawia oraz wskazuje na mapie najważniejsze inwestycje gospodarcze z lat 1970–1980</p> <p>– przytacza przykłady działań opozycyjnych w latach 70. XX w.</p> <p>– przedstawia prześladowania opozycji na przykładzie sprawy Stanisława Pyjasa</p> <p>– ocenia, jaki wpływ na sytuację komunistycznych władz w</p>	<p>– stosuje pojęcia: Uniwersytet Łatający, Kluby Inteligencji Katolickiej, „Pewex”</p> <p>– omawia działalność postaci: Kazimierza Świtonia, Jana Lityńskiego, Zbigniewa Romaszewskiego, Aleksandra Halla, Bogdana Borusewicza, Kazimierza Wyszkowski</p> <p>ego</p> <p>– wymienia wydarzenie: maj 1977 r. – śmierć Stanisława Pyjasa</p> <p>– porównuje podobieństwa i różnice polityki władz PRL w stosunku do Kościoła za rządów Gomułki i Gierka</p> <p>– przedstawia prześladowania opozycji na</p>

	<p>odowych na ograniczenie represji politycznych w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> Narodziny opozycji demokratycznej (KOR, ROPCio, KPN, RMP) i niezależnych związków zawodowych (WZZ) Wybór Jana Pawła II i jego pierwsza pielgrzymka do Polski 				<p>Polsce miał wybór Karola Wojtyły na papieża</p>	<p>przykładzie sprawy Stanisława Pyjasa – wymienia osiągnięcia polskich sportowców w okresie rządów Gierka</p>
<p>6. Narodziny „Solidarności”</p>	<ul style="list-style-type: none"> Przyczyny strajku w Stoczni Gdańskiej Wybuch i rozprzestrzenienie się strajków w sierpniu 1980 r. Powstanie „Solidarności”, jej program polityczny i społeczny oraz porozumienia sierpniowe 	<p>– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: porozumienia sierpniowe, NSZZ „Solidarność”</p> <p>– omawia działalność postaci: Lecha Wałęsy</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: 14 sierpnia 1980 r. – wybuch strajku w Stoczni</p>	<p>– stosuje pojęcie: 21 postulatów</p> <p>– omawia działalność postaci: Czesława Miłosza</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: 31 sierpnia 1980 r. – podpisanie porozumień sierpniowych</p> <p>– przedstawia przyczyny niezadowolenia społecznego</p>	<p>– stosuje pojęcie: strajk solidarnościowy</p> <p>– omawia działalność postaci: Wojciecha Jaruzelskiego</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał fenomen popularności „Solidarności”</p>	<p>– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: karnawał „Solidarności”, MKS</p> <p>– omawia działalność postaci: Stanisława Kani, Ryszarda Kuklińskiego</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datami: 17 września 1980 r., rejestracja sądowa NSZZ „Solidarność”, październik 1980 r. –</p>	<p>– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: NZS, Komisja Ekspertów</p> <p>– omawia działalność postaci: Wojciecha Jagielskiego, Czesława Kiszczaka, Bronisława Geremka, Lecha Kaczyńskiego</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: wrzesień 1980 r. –</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Odsunięcie od władzy Gierka i polityka władz wobec opozycji • Sytuacja międzynarodowa Polski w okresie „Solidarności” • Wystąpienia z lat 1956, 1970, 1976, 1980 r. w pamięci społecznej (Symbole epoki) 	<p>Gdańskiej – prezentuje postulaty strajkujących w 1981 r. z uwzględnieniem 21 postulatów – przedstawia przebieg procesu powstawania NSZZ „Solidarność”</p>	<p>w 1980 r.</p>		<p>przyznanie Literackiej Nagrody Nobla C. Miłoszowi – przedstawia rolę płk. Ryszarda Kuklińskiego w kształtowaniu polityki Zachodu wobec Polski w latach 1980–1981</p>	<p>utrata władzy przez E. Gierka – opisuje wpływ sytuacji międzynarodowej na działalność „Solidarności” w Polsce w latach 1980–1981 – prezentuje stosunek rządów krajów zachodnich do „Solidarności” – przedstawia ewolucję postawy władz komunistycznych do opozycji solidarnościowej w latach 1980–1981</p>
7. Stan wojenny	<ul style="list-style-type: none"> • Objęcie władzy przez W. Jaruzelskiego i droga do konfrontacji (wydarzenia bydgoskie) • Wprowadzenie stanu wojennego 	<p>– stosuje pojęcia: stan wojenny, internowanie – omawia działalność postaci: Wojciecha Jaruzelskiego – wymienia wydarzenie związane z datą:</p>	<p>– stosuje pojęcia: Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego, pacyfikacja kopalni „Wujek” – omawia działalność postaci: Jerzego Popiełuszki – wymienia</p>	<p>– wyjaśnia skrót: OPZZ – omawia działalność postaci: Tadeusza Mazowieckiego – wymienia wydarzenie związane z datą: marzec 1983 r. – przyznanie Pokojowej</p>	<p>– stosuje pojęcia: wydarzenia bydgoskie, ustawa Wilczka – omawia działalność postaci: Czesława Kiszczaka, Mieczysława Rakowskiego – wymienia wydarzenia związane z</p>	<p>– stosuje pojęcie: Pomarańczowa Alternatywa – omawia działalność postaci: Zbigniewa Messnera, Kornela Morawieckiego, Władysława Frasyniuka – wymienia</p>

	<p>w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> Likwidacja opozycji politycznej (aresztowania, internowanie, morderstwa) Podziemie polityczne w okresie stanu wojennego i prześladowania działaczy opozycyjnych (zamordowanie ks. J. Popiełuszki, G. Przemyska) Zawieszenie i zniesienie stanu wojennego oraz częściowa odwilż polityczna Pogłębianie się kryzysu gospodarczego i wzrost niezadowolenia społecznego 	<p>13 grudnia 1981 r. – wprowadzenie stanu wojennego – przedstawia okoliczności i przebieg wprowadzenia stanu wojennego</p>	<p>wydarzenie związane z datą: 16 grudnia 1981 r. – masakra w kopalni „Wujek” – charakteryzuje społeczne i polityczne skutki stanu wojennego – przedstawia sytuację gospodarczą PRL w latach 80.</p>	<p>Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie – ocenia znaczenie przyznania Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie</p>	<p>datami: 22 lipca 1983 r. – zniesienie stanu wojennego, październik 1984 r. – zamordowanie księdza J. Popiełuszki – opisuje przebieg wydarzeń polityczno-społecznych w Polsce w latach 1981–1989 na tle sytuacji międzynarodowej – omawia plany reform gospodarczych podejmowanych przez władze komunistyczne</p>	<p>wydarzenia związane z datami: czerwiec 1982 r. – powstanie „Solidarność i Walczącej”, 1987 r. – próba reform gospodarczych Z. Messnera, listopad 1988 r. – ogłoszenie upadłości Stoczni Gdańskiej przez komunistów – omawia rosnące różnice w stanowiskach działaczy „Solidarność i” wobec władz komunistycznych i planu porozumień politycznych w kraju w latach 1988–1989</p>
--	--	---	--	--	---	--

	o					
	<ul style="list-style-type: none"> Próby koncesjonowanych reform gospodarczych (plany Z. Messnera i M. Wilczka) 					

Rozdział III Polska i świat na przełomie stuleci

1. Kryzys bloku komunistycznego	<ul style="list-style-type: none"> Rządy L. Breżniewa i postępująca stagnacja w ZSRS Polityka państw Zachodu wobec ZSRS (ofensywa R. Reagana) Wojna w Afganistanie Kryzys władzy w ZSRS i rządy M. Gorbaczowa (<i>glasnost</i> i <i>perestrojka</i>) Katastrofa czarnobylska i jej wpływ na postrzeganie ZSRS przez międzynarodową opinię publiczną 	<p>– stosuje pojęcia: <i>perestrojka</i>, katastrofa czarnobylska</p> <p>– omawia działalność postaci: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: 26 kwietnia 1986 r. – katastrofa w elektrowni atomowej w Czarnobylu</p> <p>– przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80.</p>	<p>– stosuje pojęcie: program „gwiazdnych wojen”</p> <p>– omawia działalność postaci: Leonida Breżniewa</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: marzec 1985 r. – objęcie władzy w ZSRS przez Gorbaczowa</p> <p>– opowiada o reformach wewnętrznych ZSRS wprowadzonych przez Gorbaczowa (<i>glasnost</i> i <i>perestrojka</i>)</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>glasnost</i>, rakiety balistyczne</p> <p>– wyjaśnia rolę konfliktu afgańskiego i katastrofy czarnobylskiej w procesie słabnięcia ZSRS</p>	<p>– stosuje pojęcia: mudżahedini, talibowie</p> <p>– omawia działalność postaci: Jimmiego Cartera, Margaret Thatcher</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: grudzień 1979 r. – wkroczenie wojsk sowieckich do Afganistanu</p> <p>– przedstawia rolę polityki zbrojeń USA i projektu „wojen gwiazdnych” dla załamania potencjału zbrojeniowego ZSRS</p> <p>– przedstawia krótko- i długofalowe skutki katastrofy</p>	<p>– stosuje pojęcia: układy Salt 1 i Salt 2, <i>uskorienije</i></p> <p>– omawia działalność postaci: Helmuta Kohla</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: 1981 r. – początek prezydentury R. Reagana</p> <p>– omawia międzynarodowe skutki kryzysu władzy w ZSRS</p>
---------------------------------	--	---	---	--	---	--

					elektrowni jądrowej w Czarnobylu	
2. Okrągły Stoł i wybory czerwcowe	<ul style="list-style-type: none"> Obrady Okrągłego Stołu – zasady i okoliczności porozumienia Wybory czerwcowe 1989 r. – ich zasady i wynik <i>Wasz prezydent – nasz premier</i> – prezydentura W. Jaruzelskiego Podział obozu solidarnościowego i spór wokół porozumienia z władzami komunistycznymi Rozwiązanie PZPR Likwidacja PRL – ustanowienie III Rzeczypospolitej Rozpad obozu 	<p>– stosuje pojęcia: Okrągły Stoł, wybory czerwcowe</p> <p>– omawia działalność postaci: Lecha Wałęsy, Tadeusza Mazowieckiego</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: 4 czerwca 1989 r. – wybory czerwcowe</p> <p>– podaje główne założenia porozumień Okrągłego Stołu</p> <p>– prezentuje zasady i najważniejsze skutki wyborów z 4 czerwca 1989 r.</p>	<p>– stosuje pojęcia: sejm kontraktowy, dekomunizacja</p> <p>– omawia działalność postaci: Aleksandra Kwaśniewskiego</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: 5 kwietnia 1989 r. – zawarcie porozumienia przy Okrągłym Stole</p> <p>– charakteryzuje zmiany ustrojowe wprowadzone w grudniu 1989 r.</p>	<p>– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: SLD, lustracja</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: 12 września 1989 r. – objęcie stanowiska premiera przez T. Mazowieckiego</p> <p>– ocenia znaczenie objęcia stanowiska premiera przez Tadeusza Mazowieckiego</p> <p>– przedstawia scenę polityczną III RP</p>	<p>– stosuje pojęcie: „wojna na górze”</p> <p>– omawia działalność postaci: Mieczysława Rakowskiego, Jarosława Kaczyńskiego</p> <p>– wymienia wydarzenia związane z datami: grudzień 1989 r. – formalny koniec PRL, wrzesień 1993 r. – klęska wyborcza obozu postsolidarnościowego</p> <p>– przedstawia podział obozu solidarnościowego i różne oceny przemian z 1989 r.</p> <p>– umiejscawia w czasie: reformy L. Balcerowicza, wprowadzenie denominacji</p>	<p>– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: UD, KLD, ZChN, Porozumienie Centrum (PC)</p> <p>– omawia działalność postaci: Floriana Siwickiego, Ryszarda Kaczorowskiego, Zbigniewa Bujaka</p> <p>– wymienia wydarzenia związane z datami: lipiec 1989 r. – wybór W. Jaruzelskiego na prezydenta, styczeń 1990 r. – rozwiązanie PZPR, grudzień 1990 r. – powrót insygniów władzy II RP do kraju</p> <p>– zna okoliczności objęcia stanowiska prezydenta przez W. Jaruzelskiego</p>

	<p>postsolidarnościowego, przemiana formacji postkomunistycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reorganizacja sceny politycznej: transformacja lewicy postkomunistycznej i ruchu ludowego • Przebieg i znaczenie rozmów przy Okrągłym Stole („Symbole epoki”) 					
3. Transformacja gospodarcza i społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • Plan Balcerowicza i jego skutki • Gospodarka wolnorynkowa i wzrost bezrobocia • Pozytywne i negatywne skutki transformacji • Uchwalenie Konstytucji RP w 1997 r. • reforma samorządowa (dwa etapy) i administrac 	<p>– stosuje pojęcie: gospodarka wolnorynkowa</p> <p>– omawia działalność postaci: Leszka Balcerowicza</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: styczeń 1990 r. – wejście w życie gospodarczego planu Balcerowicza</p> <p>– omawia znaczenie</p>	<p>– stosuje pojęcia: hiperinflacja, reformy Balcerowicza</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datami: 2 kwietnia 1997 r. – przyjęcie konstytucji III RP, styczeń 1999 r. – nowy podział administracyjny Polski</p> <p>– przedstawia założenia planu</p>	<p>– stosuje pojęcie: bezrobocie strukturalne</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: styczeń 1999 r. – nowy podział administracyjny Polski</p> <p>– wymienia pozytywne i negatywne skutki transformacji społeczno-gospodarczej</p>	<p>– stosuje pojęcia: gospodarka wielosektorowa, biedaszyby, denominacja</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: styczeń 1995 r. – denominacja złotego</p> <p>– wyjaśnia związek reform gospodarczych z aferami gospodarczymi w latach 90. w Polsce</p> <p>– wyjaśnia znaczenie przywrócenia</p>	<p>– stosuje pojęcia: popiwki, pułapka zadłużeniowa</p> <p>– wymienia wydarzenie związane z datą: marzec 1990 r. – organizacja samorządu lokalnego</p> <p>– wyjaśnia związek reform gospodarczych z aferami gospodarczymi w latach 90. w Polsce</p> <p>– charakteryz</p>

	<p>yjna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prywatyzacja i reprivatyzyzacja 	<p>prywatyzacji i skutki reform społeczno-gospodarczych</p>	<p>Balcerowicz</p>		<p>samorządów lokalnych – przedstawia reformę administracyjną Polski w 1999 r.</p>	<p>uję zjawisko hiperinflacji i metody walki z nią – wyjaśnia znaczenie przywrócenia samorządów w lokalnych</p>
<p>4. Jesień Narodów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przemiany polityczne na Węgrzech • Upadek muru berlińskiego i zjednoczenie Niemiec • Rewolucja w Rumunii i koniec reżimu N. Ceaușescu • Aksamitna rewolucja i przemiany w pozostałych europejskich krajach bloku komunistycznego • „Aksamitny rozwój” – podział Czechosłowacji na Czechy i Słowację 	<p>– stosuje pojęcia: Jesień Narodów, aksamitna rewolucja, „ksamitny rozwój”, upadek muru berlińskiego – omawia działalność postaci: Václava Havla, Ericha Honeckera, Nicolae Ceaușescu – wymienia wydarzenia związane z datami: 25 grudnia 1989 r. – rozstrzelanie N. Ceaușescu, 9 listopada 1989 r. – upadek muru berlińskiego, 3 października 1990 r. – zjednoczenie Niemiec – wskazuje</p>	<p>– stosuje pojęcia: Jesień Narodów, aksamitna rewolucja, „ksamitny rozwój”, upadek muru berlińskiego – omawia działalność postaci: Václava Havla, Ericha Honeckera, Nicolae Ceaușescu – wymienia wydarzenia związane z datami: 25 grudnia 1989 r. – rozstrzelanie N. Ceaușescu, 9 listopada 1989 r. – upadek muru berlińskiego, 3 października 1990 r. – zjednoczenie Niemiec – wskazuje kraje, które</p>	<p>– stosuje pojęcia: Jesień Narodów, aksamitna rewolucja, „ksamitny rozwój”, upadek muru berlińskiego – omawia działalność postaci: Václava Havla, Ericha Honeckera, Nicolae Ceaușescu – wymienia wydarzenia związane z datami: 25 grudnia 1989 r. – rozstrzelanie N. Ceaușescu, 9 listopada 1989 r. – upadek muru berlińskiego, 3 października 1990 r. – zjednoczenie Niemiec – wskazuje</p>	<p>– stosuje pojęcia: Węgierskie Forum Demokratyczne, Trójkątny Stół, Securitate – omawia działalność postaci: Janosa Kadara, Gustava Husaka, Jana Palacha – wymienia wydarzenia związane z datami: 1 stycznia 1993 r. – rozpad Czechosłowacji, maj 1988 r. – koniec rządów J. Kadara na Węgrzech, 29 grudnia 1989 r. – Václav Havel prezydentem Czechosłowacji – porównuje burzliwy przebieg upadku reżimu komunistycznego</p>	<p>– stosuje pojęcia: Węgierskie Forum Demokratyczne, Trójkątny Stół, Securitate – omawia działalność postaci: Janosa Kadara, Gustava Husaka, Jana Palacha – wymienia wydarzenia związane z datami: 1 stycznia 1993 r. – rozpad Czechosłowacji maj 1988 r. – koniec rządów J. Kadara na Węgrzech, 29 grudnia 1989 r. – Václav Havel prezydentem Czechosłowacji –</p>

		<p>kraje, które w wyniku przemian 1989 r. zjednoczyły się, i te, który uległy rozpadowi – omawia przyczyny upadku komunizmu w Europie w latach 1989–1991 – charakteryzuje najważniejsze wydarzenia procesu jednoczenia Niemiec</p>	<p>w wyniku przemian 1989 r. zjednoczyły się, i te, który uległy rozpadowi – omawia przyczyny upadku komunizmu w Europie w latach 1989–1991 – charakteryzuje najważniejsze wydarzenia procesu jednoczenia Niemiec</p>	<p>kraje, które w wyniku przemian 1989 r. zjednoczyły się, i te, który uległy rozpadowi – omawia przyczyny upadku komunizmu w Europie w latach 1989–1991 – charakteryzuje najważniejsze wydarzenia procesu jednoczenia Niemiec</p>	<p>ego w Rumunii i Albanii z pokojowymi przemianami w Czechosłowacji i na Węgrzech – opisuje okoliczności i skutki rozpadu Czechosłowacji – ocenia wpływ przemian politycznych w Polsce na proces rozpadu komunizmu w Europie</p>	<p>porównuje burzliwy przebieg upadku reżimu komunistycznego w Rumunii i Albanii z pokojowymi przemianami w Czechosłowacji i na Węgrzech – opisuje okoliczności i skutki rozpadu Czechosłowacji – ocenia wpływ przemian politycznych w Polsce na proces rozpadu komunizmu w Europie</p>
<p>5. Europa Wschodnia po upadku komunizmu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpad ZSRS – etapy burzliwe (Litwa, pucz Janajewa) i pokojowe (rozwiązanie ZSRS) • Sytuacja po rozpadzie ZSRS w dawnych republikach sowieckich 	<p>– stosuje pojęcie: wojny czeczeńskie – omawia działalność postaci: Borysa Jelcyna – wymienia wydarzenia związane z datami: 8 grudnia 1991 r. – rozpad ZSRS, 1994–2002 – dwie wojny czeczeńskie – wskazuje</p>	<p>– stosuje pojęcie: Euromajdan – omawia działalność postaci: Alaksandra Łukaszenki – wymienia wydarzenia związane z datami: lipiec 1995 r. – zbrodnia w Srebrenicy, listopad 2013 r. – początek Euromajdanu w Kijowie – wskazuje</p>	<p>– stosuje pojęcie i wyjaśnia skróty: WNP, Euromajdan, wojny czeczeńskie – omawia działalność postaci: Dżohara Dudajewa – wymienia wydarzenia związane z datami: 26 grudnia 1991 r. – utworzenie WNP, 2008 –</p>	<p>– stosuje pojęcie: pomarańczowa rewolucja – omawia działalność postaci: Achmada i Ramzana Kadyrowów, Slobodana Miloševića, Wiktora Juszczenki – wymienia wydarzenia związane z datami: 11 marca 1990 r. – ogłoszenie niepodległości</p>	<p>– stosuje pojęcie: pucz Janajewa – omawia działalność postaci: Giennadija Janajewa, Stanisława Szuszkiewicza, Leonida Kuczmy – wymienia wydarzenia związane z datami: 1988–1994 – pierwszy konflikt o Górski Karabach,</p>

	<p>(Białoruś, Ukraina, republiki azjatyckie)</p> <ul style="list-style-type: none"> Konflikty w dawnym ZSRS: o Naddniestrze, o Górski Karabach i wojny w Czeczenii, pomarańczowa rewolucja i Euromajdan Rozpad Jugosławii i wojna na Bałkanach Masakra w Srebrenicy 	<p>na mapie: Jugosławię, Serbię, Chorwację, – charakteryzuje proces rozpadu ZSRS i określa jego następstwa – opisuje konflikty na terenie byłej Jugosławii i podaje ich wyniki</p>	<p>na mapie: Czeczenię, Mołdawię – przedstawia przebieg wojen czeczeńskich i ich wynik oraz skutki – opisuje skutki konfliktów zbrojnych podczas rozpadu państw na przykładzie zbrodni w Srebrenicy</p>	<p>wojna gruzińsko-rosyjska – wskazuje na mapie: Bośnię i Hercegowinę, Kosowo – omawia zmiany polityczne na terenie Ukrainy i kształtowanie się silnej, niezależnej od Rosji państwowości ukraińskiej</p>	<p>przez Litwę, sierpień 1991 r. – pucz Janajewa, 21 listopada 1995 r. – porozumienie z Dayton – wskazuje na mapie: Górski Karabach, – prezentuje zróżnicowane losy państw postsowieckich i próby stworzenia rosyjskiej strefy wpływów – charakteryzuje postanowienia umowy z Dayton i układu paryskiego z 1995 r. – przedstawia przyczyny i skutki terroryzmu Czeczenów</p>	<p>2004 – pomarańczowa rewolucja w Ukrainie – wskazuje na mapie: Naddniestrze, Osetię – prezentuje zróżnicowane losy państw postsowieckich i próby stworzenia rosyjskiej strefy wpływów – charakteryzuje postanowienia umowy z Dayton i układu paryskiego z 1995 r. – przedstawia przebieg konfliktu azersko-ormiańskiego o Górski Karabach – opisuje losy sowieckiego arsenału nuklearnego po 1991 r.</p>
6. Integracja europejska	<ul style="list-style-type: none"> Powstanie Unii Europejskiej Instytucje Unii Europejskiej 	<p>– stosuje pojęcia: Unia Europejska, Parlament Europejski – wymienia wydarzenie</p>	<p>– stosuje pojęcie: strefa Schengen – wymienia wydarzenie związane z datą:</p>	<p>– stosuje pojęcia: Komisja Europejska, Unia Europejska, Parlament Europejski,</p>	<p>– stosuje pojęcia: unia polityczna, unia gospodarcza, Rada Europejska – wymienia</p>	<p>– stosuje pojęcia: unia policyjno-sądownicza, kryteria kopenhaskie</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Powstanie strefy Schengen • Wprowadzenie euro • Rozszerzenie UE o kraje Europy Środkowej, w tym Polskę 	<p>związane z datą: 1 listopada 1993 r. – powstanie Unii Europejskiej – wskazuje na mapie państwa należące do różnych wspólnot europejskich – omawia symbole UE</p>	<p>1 stycznia 2002 r. – wprowadzenie euro – przedstawia etapy integrowania się wspólnoty europejskiej po 1989 r. – wymienia podstawowe instytucje Unii Europejskiej</p>	<p>Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) – wymienia wydarzenia związane z datami: 7 lutego 1992 r. – podpisanie traktatu w Maastricht, 26 marca 1995 r. – rozpoczęcie działania strefy Schengen – omawia proces stopniowego rozszerzenia UE</p>	<p>wydarzenia związane z datami: 14 czerwca 1985 r. – zawarcie traktatu z Schengen, 31 stycznia 2020 r. – wystąpienie Wielkiej Brytanii z UE – wskazuje na mapie państwa Unii Europejskiej, które dołączyły do niej po 2000 r. – omawia zadania podstawowych instytucji Unii Europejskiej – charakteryzuje znaczenie układu z Schengen</p>	<p>– przedstawia znaczenie stopniowego wprowadzania wspólnej waluty „euro” – ocenia przyczyny i znaczenie brexitu</p>
7. Polska w NATO i UE	<ul style="list-style-type: none"> • Wycofanie wojsk sowieckich z Polski • Starania Polski o przystąpienie do NATO • Akces Polski do NATO i jej znaczenie w strukturach paktu • Etapy stowarzyszenia 	<p>– stosuje pojęcie: Grupa Wyszehradzka – omawia działalność postaci: Jerzego Buzka, Aleksandra Kwaśniewskiego – wyjaśnia wydarzenie związane z datą: 1 maja 2004 r. – przystąpienie</p>	<p>– stosuje pojęcia: Trójkąt Weimarski, euro – omawia działalność postaci: Leszka Millera – wyjaśnia wydarzenie związane z datą: 12 marca 1999 r. – wstąpienie Polski do NATO – prezentuje</p>	<p>– stosuje pojęcia: traktat akcesyjny, program dopłat bezpośrednich – wyjaśnia wydarzenie związane z datą: 17 września 1993 r. – opuszczenie Polski przez ostatnie oddziały wojsk rosyjskich</p>	<p>– stosuje pojęcie: referendum akcesyjne – omawia znaczenie funkcjonowania Polski w ramach Unii Europejskiej – omawia działalność postaci: Bronisława Geremka – wyjaśnia wydarzenia związane z datami: 1994 r. – złożenie wniosku o członkostwo</p>	<p>– omawia znaczenie funkcjonowania Polski w ramach Unii Europejskiej – omawia działalność postaci: Bronisława Geremka – wyjaśnia wydarzenia związane z datami: 1994 r. – złożenie wniosku o członkostwo</p>

	<p>nia z UE i ostateczne przyjęcie do wspólnoty</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skutki członkostwa Polski w UE – ogólna ocena 	<p>e Polski do Unii Europejskiej – umieszcza w czasie proces integracji Polski z UE – wymienia kraje wchodzące w skład Grupy Wyszehradzkiej</p>	<p>najważniejsze etapy przyjmowania Polski do UE – wymienia kraje wchodzące w skład Trójkąta Weimarskiego</p>	<p>– opisuje okoliczności wycofania wojsk sowieckich z Polski – prezentuje najważniejsze etapy przyjmowania Polski do UE</p>	<p>polska misja zbrojna na Haiti, 21 grudnia 2007 r. – wejście Polski do strefy Schengen – charakteryzuje pozytywne i negatywne skutki integracji Polski z UE – przedstawia proces rozpadu instytucji dawnego bloku wschodniego w Europie Środkowo-Wschodniej</p>	<p>Polski w UE, 7–8 czerwca 2003 r. – referendum akcesyjne w Polsce – omawia proces przyjmowania Polski do struktur NATO oraz rolę w strukturach tej organizacji</p>
--	---	---	---	--	---	--